

I 1925 var det fraa 15 cm.—30 cm. tjukk tele i midten av april. Teleharvning tok til 19 april og ein fekk arbeidet all aaker paa telen. Omkring 20. mai var aakeren telefri, men telen sat enndaa i vollen og i den udyrka myra.

1926 med den stabile vinter og ikkje so lite snø, viser mindre tele i jorda. Teleharvinga tok til 16. april. Tjukkleiken av telen var slutten av april 3 til 20 cm. Myra var mykje telefri omkring 10. mai. Harvinga fekk vi for det meste utført i april md. Telen bar hestarne bra oppe, men her og der trampa dei igjenom.

Omkring 10. oktober fraus jorda til so pløjinga maatte slutta.

MYRUNDERSØKELSER I SØR-TRØNDELAG 1926

Foredrag av direktør *Haakon O. Christiansen*, sekretær i Trøndelagens Myrselskap.

Holdt på selskapets årsmøte 24/3 1927.

TRØNDELAGENS MYRSELSKAP virket i 16 år vesentlig ved å yde bidrag for myrers opdyrkning i Trøndelag, og mange gård- og småbrukere rundt om i Trøndelagens to fylker er vårt selskap taknemlig for at vi fikk anledning til å gi dem en økonomisk opmuntring i deres arbeide og strev med å nyttiggjøre sig myrjorden, for å kunne bli mere selvhjulpne. Jeg tør si at en stor del av den myrjord som er opdyrket ved selskapets hjelp vilde ha ligget ubenyttet og skjemmende for omgivelsene den dag i dag, dersom vårt selskap ikke hadde hatt anledning til å fremme denne virksomhet i så vidt mange år. —

Nu er arbeidet med jord- og myrdyrkning overtatt av fylkenes landbrukselskaper, og som nevnt i vår årsberetning har Trøndelagens Myrselskap måttet se sig om efter andre oppgaver.

I de 3 siste år 1924—1926 har vi arbeidet med en detaljert undersøkelse av de større myrforekomster i Trøndelag. Det er et stort og meget omfattende arbeide selskapet her har slått inn på; det vil kreve mange år før man får pløiet igjennem de hundre tusener av dekar myr rundt om i Trøndelagens mange bygder, fra Rørostraktene i syd til Namsskogene i nord, fra Kjølén i øst til de ytterste havskjær i vest. Spesielt ute i kystdistriktene har man arbeidsfelt nok, og intet sted i Trøndelagen har myr-arealene så stor betydning som der ute, først og fremst til brensel, men også som dyrkningsland vil de sikkert kunne tjene.

Undersøkelsene omfatter kartlegning i stor målestokk 1 : 1000 à 1 : 5000. Kartene forsynes med høidekurver med 1 à 5 m. ekvidistance, d.v.s. loddrett avstand fra kurve til kurve. De inneholder også veier, grenser og annen situasjon. Kartene gir opplysning om arealer og avløpsforhold, hvorved en planmessig grøftning kan iverksettes.

Under opmålingen foretas omfattende boringer for å konstatere dybdeforhold. Resultatene påføres kartene, og man får herved materiale til å bestemme kubikkmassen med nogenlunde sikkerhet.

Ennvidere tas der op prøver såvel av myrjorden som av undergrunnen. De uttatte prøver underkastes kjemisk analyse, hvorved det bringes på det rene hvilke kjemiske bestanddeler myren inneholder.

På denne måte får man et ganske detaljert kjennskap til myrens beskaffenhet, såvelsom dens størrelse, avløpsforhold etc., og man kan gjøre sig op en begrunnet mening om hvad myren helst bør anvendes til.

Selv om tusener av dekar myrjord idag er bragt under kultur til jordbrukets gavn eller tjener som torvstrø eller brensel, er det dessverre en kjennsgjerning, at store arealer fremdeles ligger unnyttet. Interessen for å omgjøre de golde, ofte vannsyke myrstrekninger rundt om i landet til nyttbare arealer er gledeligvis i vekst, og staten støtter alle nye tiltak på mange måter. En viktig gren av dette arbeide søker også Trøndelagens Myrselskap å løse, idet man legger til rette det *grunnleggende* materiale, såsom karter, eiendomsforhold og arealer, avløps- og dybdeforhold og skaffer til veie opplysninger om myrenes kjemiske beskaffenhet.

Det er selskapets mening såfremt vi får anledning til å fortsette med dette undersøkelsesarbeide å legge frem for de interesserte: Staten, fylkene, herredene og de forskjellige eiere en samlet detaljert statistikk over de resultater man kommer til.

De første år, 1924 og 1925, arbeidet vi med Bynesset og Klæbu herreder og ett av de områder som blev undersøkt. *Høisjøla* i Klæbu vil forhåpentlig med det første bli et arbeidsfelt for kolonisasjonsselskapet «Ny Jord», som interesserer sig sterkt for å omdanne disse heldig beliggende og meget tjenlige arealer — over 2000 dekar — til velstelte småbruk og gårder.

Selskapets konsulent, hr. Gjelsvik, som flere ganger har befaret området — og som vi har overlatt alt det av oss utarbeidete materiale, uttaler sig meget lovende om feltet. Det er hans mening å komme her senere på våren for å underhandle med grunneierne om kjøp, så han senere får frie hender for kolonisasjonsarbeidet, og det er allerede mange som er interessert i å få en parcel der oppe, hvor de på nybyggerens vis kan arbeide sig frem og få en plass i solen for sig og sine. Mulighetene er her tilstede i rikt monn, og om 10—15 år vil forhåpentlig *Høisjølatrakten* være en grend i Klæbu med lett adkomst såvel til bygden som til Trondhjem.

Sommeren 1926 fortsatte myrselskapet sine undersøkelsesarbeider, idet de store sammenhengende myrarealer *Momyrene* på grensen mellem Å og Roan blev kartlagt.

På årsmøtet ifjor utkastet landbrukssekretær Grande tanken om å ta dette felt under behandling, og på forsommeren ifjor blev der foretatt en befarung der ute av landbrukssekretæren sammen med direktør Ilsås i Landbruksdepartementet og selskapets formann dr. Solberg. Man enedes om at store deler av dette felt vilde egne sig for opdyrkning, og analyse-resultatene av de prøver som blev uttatt godtgjorde også dette. Myren

ligger øverst i Norddalen i Åfjorden, ca. $2\frac{1}{2}$ mil fra dampskibsanløpsstedet *Monstad*. Veien slutter ved Momyrgårdene, øverst i Norddalen nettop der hvor disse sammenhengende myrstrekninger begynner. Myrene går i nordøstlig retning, passerer herredsgrensen mot Roan og fortsetter på nordsiden av Luna elv til Lunegårdene, hvorfra der igjen går bygdevei ned til *Hofstad* i Brandsfjorden. Betingelsen for at myrene kunde utnyttes for kolonisasjon er i første rekke at de to bygdeveier knyttes sammen ved en vei over myrene. Det vil ikke støte på særlige vanskeligheter å anlegge en sådan vei, som blir ca. 6 km. lang. Den vil komme til å gå i lett terreng og i alt vesentlig følge den telefonlinje som nu fører over feltet.

Der er ialt 7 eiere av myrene, 4 fra Å og 3 fra Roan. De er villige til å selge sine andeler på meget rimelige vilkår, og har allerede håndgitt myrene med noget tilstøtende skog til Sør-Trøndelag Landbruksselskap, som kommer til å få det videre arbeide med å sette bureisningstanken ut i livet.

Myrene består vesentlig av starrmyr og god formuldet gressmyr. De utnyttes adskillig p. t. også både som slåttmark og til beite. Terrenget er bølgeformet, avbrutt av lave morenerygger. Myrene har gjennomgående passende hældning mot de bekker, elver og tjern som fører gjennom området. Midt i feltet ligger Momyrvannet, ca. 256 m. o. h. Fra dette vann holder terrenget mot Momyr i syd og mot Lunegårdene i nord, og den gjennomsnittlige høyde av myrene er ca. 230 m., fra 270 m. ved Momyr til 190 m. ved Lunegårdene.

Det kartlagte område er 10 104 dekar. Herav er ca. $\frac{2}{3}$ myr eller 6283 da., 3378 da. skog og 443 da. vann.

Kartet er optatt i M. 1 : 5000 med 5 m. ekv.

Under målingen blev myrens dybdeforhold undersøkt ved ca. 200 boringer, og der blev tatt op en rekke prøver såvel av myrjorden som av undergrunnen. Disse prøver er nu undersøkt ved Statens kjemiske kontrollstasjon og selskapets formann, dr. Solberg, vil senere i aften redegjøre for hvilke kjemiske bestanddeler som er av betydning for myrenes anvendelse til dyrkning som myrene inneholder.

Myrene er gjennomgående grunne, fra 0,3 til 2,5 m., i gjennomsnitt 0,7 à 1 m. Undergrunnen består av sand og grus, ofte med islett av lere.

På flere steder, særlig i den sydvestre del i nærheten av Momyrgårdene, er der adskillig god brenntorv, men også omkring Lunegårdene og på flere av de mest fremtredende morenerygger finnes brenntorv i store mengder. Dette vil sikkert få adskillig betydning, da skogen omkring myrene er mindre veksterlig og delvis uthugget. Brenntorven brukes nu også på de nevnte gårder. Fjellbåndet går lavt nede på disse trakter ute mot havet, og skogen omkring er mindre verdifull.

Først omkring Lunegårdene blir forholdet et annet og skogen tettere og mere verdifull.

Det er særlig det midtre parti, — på kartet betegnet syd og vest Luna

elv — ca. 3000 da., som er best skikket for dyrkning, og som derfor først må bearbeides.

Terrenget i nord og øst for Luna elv er flatt, sumpig, nokså meget opfylt av større og mindre tjern, og den sydvestre del av området består for en vesentlig del av brenntorv.

Det midtre parti har en passende heldning, det er lett å grøfte, myr-jorden er gjennomgående godt formuldet og det ligger idyllisk til mot det vakre Momyrvann.

Trøndelagens Myrselskap har overlatt det utarbeidede kart til Sør-Trøndelags landbruksselskap, som også vil få oversendt de kjemiske analyseresultater. Vi er glad over i 1926 å ha gjort et forberedende arbeide her som vi har forståelsen av snart vil få stor betydning, og vi ønsker Sør-Trøndelag Landbruksselskap lykke til i arbeidet fremover i bureisingens tegn.

Vårt selskap ønsker å fortsette arbeidet med myrundersøkelser efter de planer som jeg har skissert foran og vil anvende vår *lille kapital* til dette øiemed, i likhet med de 3 siste år, men det varer ikke meget lenge før denne vil være brukt op, hvorfor vi påny ser oss nødsaget til å henvende oss til de bevilgende myndigheter.

Det er derfor selskapets håp at vi på ansøking får den nødvendige støtte både hos stat, fylker og kommuner, så vi får anledning å arbeide fremover og fullføre de opgaver vi har satt oss.

BERETNING OM TRØNDELAGENS MYRSELSKAPS VIRKSOMHET i ÅRET 1926

Av sekretæren.

SELSKAPET hadde ved årets begynnelse 124 medlemmer, hvorav 54 livsvarige. I årets løp er utmeldt 23 medlemmer og 3 er avgått ved døden. Blandt disse er et av selskapets livsvarige medlemmer, nemlig borgermester Hans *Bauck*, Trondhjem.

Dessuten er innmeldt 1 nytt medlem, hvorfor medlemstallet ved årets utgang er 99, hvorav 53 livsvarige.

Til samtlige medlemmer er der også iår, i likhet med tidligere, abonnert på «Meddelelser fra Det Norske Myrselskap». Også iår merkes den sterke tilbakegang i medlemstallet. Grunnen må sikkert søkes i de vanskelige økonomiske tider og at selskapet har måttet legge sin virksomhet om.

I det forløpne år har man også efter evne fortsatt arbeidet med en planmessig undersøkelse av myrforekomster i Trøndelagen. Efter anmodning fra Sør-Trøndelag landbruksselskap blev sommerens arbeide koncentrert på de store myrrealer — *Momyrene* — på grensen av Å og Roan.

Sammen med sekretær Ingv. Grande i Sør-Trøndelag Landbruks-selskap og direktør Ilsaas i Landbruksdepartementet foretok vårt selskaps